

Załącznik nr 13 do SWZ

Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym

w projektach realizowanych przez Woliński Park Narodowy w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021–2027 (FEnIKS)

1. Podstawa prawna

Niniejsza Polityka została opracowana zgodnie z przepisami krajowymi i unijnymi oraz dokumentami programowymi dotyczącymi realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w szczególności:

- rozporządzenia UE dotyczącego wspólnych przepisów dla funduszy (2021/1060),
- rozporządzenia finansowego UE (2018/1046),
- ustawy o finansach publicznych,
- ustawy Prawo zamówień publicznych,
- krajowych wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków,
- poradnika dotyczącego przeciwdziałania nadużyciom finansowym w programie FEnIKS 2021–2027.

Polityka uwzględnia również zapisy umów o dofinansowanie oraz zobowiązania beneficjenta do zapewnienia należytej kontroli zarządczej i ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej.

2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy

Niniejsza Polityka ma zastosowanie do wszystkich działań realizowanych w ramach projektów współfinansowanych z programu FEnIKS, w tym w szczególności:

- przygotowania, realizacji i rozliczenia projektów,
- zamówień publicznych i wyboru wykonawców,
- ewidencji i kontroli wydatków,
- raportowania i sprawozdawczości,
- dokumentowania i weryfikacji rezultatów,
- współpracy z instytucjami zarządzającymi, pośredniczącymi i audytowymi.

Polityka obejmuje zarówno merytoryczne, techniczne, organizacyjne i finansowe związane z realizacją projektów FEnIKS.

3. Cele polityki

Celem niniejszej Polityki jest zapewnienie, aby wszystkie projekty realizowane przez Woliński Park Narodowy w ramach programu FEnIKS były prowadzone w sposób zgodny z zasadami legalności, przejrzystości i odpowiedzialności, a środki publiczne były wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem.

W szczególności Polityka ma na celu:

3.1 Zapobieganie nadużyciom finansowym

- Identyfikację potencjalnych obszarów ryzyka nadużyć na etapie planowania i realizacji projektów.
- Wdrożenie odpowiednich środków zapobiegawczych oraz mechanizmów kontroli wewnętrznej.

3.2 Wczesne wykrywanie nieprawidłowości

- Zapewnienie skutecznych i bezpiecznych kanałów zgłaszania podejrzeń nadużyć.
- Umożliwienie szybkiego reagowania na sygnały o nieprawidłowościach.

3.3 Zabezpieczenie interesów finansowych Unii Europejskiej i Rzeczypospolitej Polskiej

- Ochronę środków publicznych przed ich nieuprawnionym, nieefektywnym lub niezgodnym z przeznaczeniem wydatkowaniem.
- Zminimalizowanie ryzyka korekt finansowych i odpowiedzialności beneficjenta.

3.4 Kształtowanie kultury etycznej i odpowiedzialności

- Budowanie świadomości wśród pracowników i wykonawców na temat uczciwego i etycznego postępowania.
- Promowanie postaw sprzyjających przejrzystości, bezstronności i rzetelności działań.

3.5 Zgodność z obowiązującymi przepisami i wytycznymi

- Wypełnienie obowiązku wynikającego z przepisów prawa krajowego, unijnego oraz umów o dofinansowanie.
- Realizację wytycznych i standardów instytucji zarządzających oraz kontrolujących.

4. Definicje i przykładowe nadużycia

Dla celów niniejszej Polityki, poniższe pojęcia rozumiane są w sposób opisany poniżej:

4.1 Nadużycie finansowe

Za nadużycie finansowe uznaje się każde celowe działanie lub zaniechanie, które skutkuje:

- nieuprawnionym pozyskaniem, wykorzystaniem lub zatrzymaniem środków publicznych,
- nieprawidłowym raportowaniem lub ukrywaniem informacji finansowych,
- naruszeniem zasad uczciwej konkurencji lub przejrzystości przy realizacji projektów finansowanych z funduszy UE.

Definicja ta pozostaje w zgodzie z art. 3 Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Konwencja PIF) oraz art. 325 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

4.2 Nieprawidłowość

Nieprawidłowość to każde naruszenie przepisów prawa unijnego lub krajowego wynikające z działania lub zaniechania beneficjenta, które ma lub może mieć wpływ na budżet UE – poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem.

Nieprawidłowość może być skutkiem błędu, zaniedbania lub celowego działania (nadużycia).

4.3 Konflikt interesów

Sytuacja, w której bezstronność i obiektywizm osoby zaangażowanej w realizację projektu może być podważona ze względu na interes osobisty, majątkowy, rodzinny, towarzyski lub zawodowy.

Konflikt interesów może mieć charakter rzeczywisty, potencjalny lub postrzegany.

4.4 Sygnalista

Osoba zgłaszająca podejrzenie nadużycia finansowego lub nieprawidłowości, której tożsamość podlega ochronie zgodnie z przepisami prawa (w szczególności ustawy o ochronie sygnalistów) oraz zasadami przyjętymi w Polityce.

4.5 Kategorie najczęściej występujących nadużyć

Poniżej przedstawiono przykładowe formy nadużyć finansowych w projektach współfinansowanych z funduszy UE:

a) Nadużycia związane z konfliktem interesów:

- Udział w ocenie ofert osoby powiązanej z wykonawcą.
- Przypisanie zadań osobie blisko związanej z członkiem kadry zarządzającej projektem.

b) Korupcja i nadużycie władzy:

- Przyjmowanie gratyfikacji w zamian za wybór wykonawcy.
- Faworyzowanie konkretnych oferentów w dokumentacji zamówienia.

c) Fałszowanie dokumentów:

- Podpisywanie list obecności za nieobecnych uczestników.
- Fałszywe protokoły odbioru usług lub dostaw.

d) Zmowy przetargowe:

- Wspólne ustalanie cen przez oferentów (zmowy cenowe).
- Składanie ofert pozornych przez podmioty powiązane.

e) Fikcyjne lub zawyżone koszty:

- Rozliczanie niewykonanych usług.
- Celowe zawyżanie kosztorysów lub wartości faktur.

f) Podwójne finansowanie:

- Rozliczenie tego samego kosztu w więcej niż jednym projekcie.
- Finansowanie wydatku z funduszy unijnych i krajowych jednocześnie bez ujawnienia.

g) Nieuprawnione zmiany umów:

- Zmiana zakresu zamówienia bez przeprowadzenia właściwej procedury.
- Aneksowanie umowy w sposób zwiększający wartość zamówienia bez podstawy prawnej.

5. Analiza ryzyk nadużyć finansowych

W celu skutecznego przeciwdziałania nadużyciom finansowym Woliński Park Narodowy przeprowadził identyfikację i ocenę ryzyk mogących wystąpić na różnych etapach realizacji projektów finansowanych w ramach programu FEnIKS.

Celem analizy ryzyka jest:

- zidentyfikowanie obszarów szczególnie narażonych na nadużycia,
- określenie charakteru oraz źródeł potencjalnych zagrożeń,
- przypisanie adekwatnych środków zapobiegawczych i kontrolnych,
- ustalenie, czy ryzyko można uznać za akceptowalne lub wymaga dalszych działań.

Analiza została przeprowadzona z wykorzystaniem metody matrycowej, zgodnie z zaleceniami zawartymi w *Poradniku w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym* (FEnIKS 2021–2027) oraz zgodnie z obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych.

Zidentyfikowane ryzyka, ich ocena oraz przypisane środki zaradcze zostały ujęte w tabeli Matryca ryzyk nadużyć finansowych.

Tabela 1. Matryca ryzyk nadużyć finansowych.

L.p.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Czy dotyczy beneficjenta?	Środek zaradczy
1	Ukryty konflikt interesów	Faworyzowanie wykonawców z powiązaniami osobistymi.	Tak	Oświadczenia o braku konfliktu interesów.
2	Korupcja	Wręczanie korzyści majątkowych za wybór oferty.	Tak	Procedura antykorupcyjna i podwójna weryfikacja.
3	Zmowa oferentów	Uzgodnienia cenowe między oferentami.	Tak	Weryfikacja podobieństw ofert.
4	Fikcyjne koszty	Fakturowanie niezrealizowanych usług.	Tak	Dokumentacja zdjęciowa i listy obecności.
5	Podwójne finansowanie	Te same wydatki finansowane z różnych źródeł.	Tak	Deklaracje jednoźródłowości.
6	Brak dostaw	Niepełne dostarczenie zamówień.	Tak	Protokół odbioru, oznakowanie.
7	Fałszywe kwalifikacje	Podanie nieprawdziwych danych przez wykonawców.	Tak	Weryfikacja kwalifikacji.
8	Nieautoryzowane zmiany	Zmiany w dokumentach bez zgody.	Tak	Archiwizacja, kontrola wersji.
9	Niewłaściwe użycie sprzętu	Sprzęt wykorzystywany poza projektem.	Tak	Ewidencja, oznaczenie sprzętu.
10	Fałszywa obecność	Podpisywanie się za nieobecne osoby.	Tak	Stosowanie list obecności z własnoręcznym podpisem. Kontrola wizualna i krzyżowa obecności.

6. Mechanizmy zapobiegawcze i kontrolne

W celu ograniczenia ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych oraz nieprawidłowości, Woliński Park Narodowy wdraża w projektach realizowanych w ramach programu FEnIKS zestaw mechanizmów zapobiegawczych i kontrolnych. Mechanizmy te zostały dobrane na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyk i są dostosowane do charakteru oraz skali działań projektowych.

6.1 Mechanizmy zapobiegawcze (prewencyjne)

Mechanizmy mające na celu zapobieganie występowaniu nadużyć, poprzez odpowiednie planowanie, strukturę organizacyjną i formalne zabezpieczenia:

- **Oświadczenia o bezstronności i braku konfliktu interesów** – wymóg składania przez członków zespołu projektowego, komisji przetargowych, wykonawców oraz inne osoby zaangażowane w realizację projektu. Wzór oświadczenia stanowi **Załącznik nr 1 do niniejszej Polityki**.
- **Dwustopniowa kontrola decyzji finansowych i merytorycznych** – weryfikacja wydatków i umów przez co najmniej dwie osoby, w tym osoby niezależne od wykonawcy lub beneficjenta końcowego.
- **Weryfikacja wykonawców i dostawców** – analiza wiarygodności wykonawców (np. pod kątem powiązań osobowych, referencji, historii zamówień) oraz kwalifikacja zgodna z zasadami uczciwej konkurencji.
- **Szkolenia z zakresu etyki i nadużyć** – obowiązkowe dla personelu projektowego i rekomendowane dla wykonawców, szczególnie w przypadku długofalowej współpracy.
- **Procedury zakupowe i dokumentacyjne** – zgodne z zasadą konkurencyjności, PZP lub wewnętrznymi regulaminami; archiwizacja ofert, notatek z negocjacji i protokołów oceny.
- **Monitorowanie konfliktu interesów i zmian personalnych** – okresowe przeglądy sytuacji osobistej członków zespołu i wykonawców, szczególnie przy zmianach umów lub podwykonawców.

6.2 Mechanizmy kontrolne (wykrywające i zabezpieczające)

Działania i narzędzia umożliwiające wykrycie, dokumentowanie i ograniczenie skutków nadużyć:

- **Rejestr uczestników projektów** – imienna rejestracja z weryfikacją udziału (bez konieczności okazywania dokumentu tożsamości) oraz stosowanie kontroli obecności i dokumentacji zdjęciowej.
- **Listy obecności z podpisem własnoręcznym i godzinami** – stosowane podczas warsztatów, wydarzeń, szkoleń.
- **Kontrola krzyżowa uczestnictwa i efektów** – weryfikacja spójności między listami, harmonogramem i raportami merytorycznymi.

- **Ewidencja rzeczowych rezultatów projektu** – np. zdjęcia z realizacji, protokoły odbioru, potwierdzenia uczestnictwa, dokumentacja materiałów dydaktycznych.
- **Kontrola dokumentów finansowych i technicznych** – weryfikacja poprawności i zgodności faktur, umów, protokołów i innych dokumentów źródłowych.
- **Rejestr zgłoszeń nieprawidłowości i działań naprawczych** – prowadzony przez wyznaczoną osobę lub komórkę organizacyjną, zawierający informacje o zgłoszeniach, przebiegu weryfikacji i podjętych działaniach.
- **Przeglądy wewnętrzne i audyty** – okresowe kontrole wewnętrzne oraz zewnętrzne (jeśli wymagane), obejmujące wybrane aspekty projektu (np. zamówienia, dokumentację uczestników, zgodność rzeczową i finansową).

6.3 Zasada proporcjonalności i adekwatności

Wszystkie środki kontrolne są stosowane w sposób:

- proporcjonalny do skali projektu i ryzyka,
- adekwatny do etapu realizacji,
- z poszanowaniem zasad ochrony danych osobowych, w szczególności RODO.

W celu wsparcia członków zespołu projektowego, komisji zakupowych oraz osób odpowiedzialnych za zamówienia publiczne w rozpoznawaniu symptomów możliwych zmów przetargowych, opracowano zestawienie najczęściej występujących mechanizmów oraz tzw. red flags (sygnałów ostrzegawczych). Materiał ten stanowi Załącznik nr 3 do niniejszej Polityki.

7. Procedura zgłaszania nieprawidłowości

Skuteczne przeciwdziałanie nadużyciom finansowym wymaga nie tylko wdrożenia mechanizmów zapobiegawczych i kontrolnych, ale także stworzenia bezpiecznych i przejrzystych kanałów umożliwiających zgłaszanie podejrzeń nieprawidłowości przez wszystkie osoby zaangażowane w realizację projektów, w tym pracowników, wykonawców, partnerów oraz uczestników.

Celem niniejszej procedury jest:

- umożliwienie szybkiego i poufnego przekazywania informacji o potencjalnych nadużyciach lub nieprawidłowościach finansowych,
- zapewnienie, że każde zgłoszenie zostanie rzetelnie rozpatrzone i udokumentowane,
- zagwarantowanie ochrony osoby zgłaszającej (sygnalisty) przed działaniami odwetowymi,
- spełnienie obowiązku beneficjenta w zakresie ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej, zgodnie z art. 69 ust. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

Zgłaszanie nieprawidłowości stanowi element kultury organizacyjnej opartej na odpowiedzialności, transparentności i gotowości do reagowania na zagrożenia.

7.1 Kanały zgłaszania nieprawidłowości

Każda osoba zaangażowana w realizację projektów FEnIKS (pracownik, wykonawca, uczestnik, partner) może zgłosić podejrzenie nieprawidłowości lub nadużycia finansowego za pomocą jednej z poniższych form:

a) Kanały wewnętrzne:

- **e-mail:** sekretariat@wolinpn.pl
- **formularz papierowy** - dostępny w siedzibie Wolińskiego Parku Narodowego,
- **zgłoszenie ustne** - do Koordynatora Projektów lub innej osoby wskazanej przez Dyrektora Parku.

b) Kanały zewnętrzne:

- **Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (Instytucja Zarządzająca):**

e-mail: naduzycia@mfi.gov.pl

formularz online: <https://www.gov.pl/web/finanse/naduzycia-finansowe>

- **Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)**

online: <https://ec.europa.eu/anti-fraud>

Zgłoszenia mogą być **anonimowe**. Brak danych osobowych zgłaszającego nie wpływa na obowiązek ich analizy.

7.2 Zakres informacji zawartych w zgłoszeniu

Zgłoszenie powinno, w miarę możliwości, zawierać:

- opis podejrzanego działania lub zaniechania,
- datę i miejsce zdarzenia (jeśli znane),
- wskazanie osób lub podmiotów zaangażowanych,
- dowody lub źródła potwierdzające podejrzenie (jeśli dostępne),
- dane kontaktowe zgłaszającego (opcjonalnie, jeśli nieanonimowe).

Wzór formularza zgłoszenia stanowi Załącznik nr 2 do niniejszej Polityki.

7.3 Ochrona sygnalisty

- Dane zgłaszającego (jeśli ujawnione) są chronione i przetwarzane zgodnie z zasadami RODO oraz poufności.
- Osoba zgłaszająca w dobrej wierze nie może ponieść żadnych negatywnych konsekwencji z tytułu zgłoszenia, nawet jeśli podejrzenie nie zostanie potwierdzone.
- Retorsje, represje i działania odwetowe wobec sygnalistów są zabronione i będą traktowane jako naruszenie dyscypliny.

7.4 Zasady przyjmowania i rozpatrywania zgłoszeń

1. **Przyjęcie zgłoszenia** - osoba odpowiedzialna rejestruje zgłoszenie w Rejestrze Zgłoszeń i nadaje mu unikalny numer sprawy.

2. **Ocena formalna** - w ciągu **5 dni roboczych** od wpływu następuje wstępna analiza zasadności zgłoszenia.
3. **Działania wyjaśniające** - jeśli zgłoszenie zostanie uznane za zasadne, Dyrektor Parku powołuje zespół wyjaśniający lub zleca działania audytowe.
4. **Dokumentowanie** - wszystkie etapy postępowania (zgłoszenie, analiza, decyzje, działania naprawcze) są dokumentowane i archiwizowane.
5. **Informacja zwrotna** - jeśli zgłoszenie było nieanonimowe – zgłaszający może zostać poinformowany o wyniku sprawy, w zakresie zgodnym z przepisami o ochronie danych.

7.5 Działania następcze

W przypadku potwierdzenia nadużycia:

- wdraża się środki korygujące (np. odzyskanie środków, zmiana wykonawcy, korekta wydatków),
- zawiadamia się odpowiednie instytucje (np. IZ, prokuratura),
- podejmowane są działania dyscyplinarne wobec osób odpowiedzialnych (jeśli dotyczy),
- analizuje się przyczyny wystąpienia nadużycia i proponuje usprawnienia w procedurach.

8. Działania doskonalące w przypadku zidentyfikowania ryzyka nieakceptowalnego

W przypadku stwierdzenia, że poziom ryzyka określonego w macierzy ryzyk przekracza próg akceptowalności (np. w wyniku audytu, zgłoszenia, nieprawidłowości lub samooceny), Woliński Park Narodowy zobowiązuje się do podjęcia **działań doskonalących**, mających na celu:

- ograniczenie poziomu ryzyka do poziomu akceptowalnego,
- usunięcie źródeł zagrożeń,
- wzmocnienie mechanizmów zapobiegawczych i kontrolnych.

8.1 Tryb reagowania na nieakceptowalne ryzyko

1. Identyfikacja obszaru ryzyka

Ryzyko może zostać sklasyfikowane jako nieakceptowalne m.in. w wyniku:

- audytu wewnętrznego lub zewnętrznego,
- zgłoszenia sygnalisty,
- analizy wskaźników ostrzegawczych (red flags),
- regularnego przeglądu macierzy ryzyk.

2. Analiza przyczyn

Zespół projektowy lub powołany zespół ds. wyjaśniania nieprawidłowości dokonuje analizy źródeł ryzyka oraz słabych punktów istniejących zabezpieczeń.

3. Opracowanie planu działań doskonalących

Plan zawiera:

- konkretne działania zaradcze lub zapobiegawcze,

- osoby odpowiedzialne za wdrożenie,
- termin realizacji,
- sposób weryfikacji efektów.

4. Wdrożenie i monitorowanie

Działania są wdrażane w uzgodnieniu z Dyrektorem Parku, a ich skuteczność jest oceniana w cyklu kwartalnym lub po zakończeniu interwencji.

5. Aktualizacja dokumentacji projektowej

W razie potrzeby zaktualizowana zostaje:

- matryca ryzyk,
- polityka przeciwdziałania nadużyciom,
- procedury wewnętrzne lub zakresy obowiązków personelu.

8.2 Przykładowe działania doskonalące:

- **Zwiększenie liczby osób w procesie kontroli** (np. w zakresie potwierdzania obecności, zamówień, rozliczeń),
- **Zewnętrzne wsparcie eksperckie lub audytowe** przy zamówieniach podwyższonego ryzyka,
- **Szkolenie uzupełniające** dla zespołu projektowego w zakresie konfliktu interesów lub fałszerstw,
- **Zmiana wykonawcy lub dostawcy**, jeśli pojawiły się sygnały o naruszeniach,
- **Wprowadzenie nowego formularza, etapu weryfikacji lub dokumentacji** (np. dodatkowy rejestr, podwójne potwierdzenie, zdjęcie dokumentujące rezultat).

8.3 Dokumentowanie i ocena skuteczności

Wszystkie działania doskonalące są dokumentowane i archiwizowane. Ich skuteczność jest oceniana na podstawie:

- ponownej analizy ryzyka po wdrożeniu środków,
- efektów organizacyjnych i operacyjnych,
- raportów wewnętrznych lub zewnętrznych.

9. Przegląd i aktualizacja Polityki

Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym może podlegać aktualizacji w sytuacjach uzasadnionych potrzebą dostosowania jej do zmian w otoczeniu prawnym, organizacyjnym lub projektowym w szczególności, gdy:

- istotnej zmianie ulegają przepisy prawa krajowego lub unijnego,
- pojawiają się nowe wytyczne Instytucji Zarządzającej programem FEnIKS,
- zidentyfikowane zostaną nowe obszary ryzyka lub wystąpi nadużycie finansowe,
- wnioskuje o to instytucje kontrolne lub audytowe.

Aktualna wersja Polityki jest udostępniana wszystkim zainteresowanym stronom.

10. Postanowienia końcowe

Niniejsza Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym ma zastosowanie do wszystkich projektów realizowanych przez Woliński Park Narodowy w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021–2027 (FEnIKS), niezależnie od ich wartości, tematyki oraz formy realizacji (projekty własne, partnerskie, zlecane).

Postanowienia Polityki obowiązują:

- pracowników i współpracowników Wolińskiego Parku Narodowego zaangażowanych w realizację projektów,
- wykonawców i podwykonawców świadczących usługi w ramach projektów,
- partnerów oraz inne podmioty współpracujące przy realizacji działań projektowych,
- członków komisji, zespołów oceniających i ciał doradczych związanych z projektami.

Każda osoba zaangażowana w realizację projektów powinna zapoznać się z treścią Polityki oraz jeśli dotyczy – złożyć oświadczenie o bezstronności i braku konfliktu interesów.

Naruszenie postanowień niniejszej Polityki, w tym zatajenie konfliktu interesów, niezgodne z prawdą oświadczenie lub niewywiązywanie się z obowiązków może skutkować:

- odpowiedzialnością służbową lub dyscyplinarną,
- rozwiązaniem umowy lub współpracy,
- zgłoszeniem sprawy do odpowiednich organów ścigania lub instytucji kontrolnych.

Załączniki:

1. **Załącznik nr 1. Oświadczenie o bezstronności i braku konfliktu interesów**
Wzór do stosowania przez członków zespołu projektowego, wykonawców, członków komisji i innych osób zaangażowanych w działania projektowe, których decyzje lub działania mogą wpływać na przebieg realizacji projektu lub jego finansowanie.
2. **Załącznik nr 2. Formularz zgłoszenia podejrzenia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego.** Wzór formularza umożliwiającego zgłoszenie potencjalnych nieprawidłowości przez pracowników, wykonawców, partnerów lub uczestników projektów. Formularz może być składany anonimowo, zgodnie z procedurą opisaną w rozdziale 7 niniejszej Polityki.
3. **Załącznik nr 3.** Uwarunkowania prawne, najczęściej występujące mechanizmy zμών oraz lista symptomów mogących świadczyć o możliwości wystąpienia zmony w przetargu
4. **Załącznik nr 4** – Wyciąg najważniejszych informacji nt. postępowań organów ścigania i UOKiK dotyczących nadużyć w systemie zamówień publicznych

Załącznik nr 1

OŚWIADCZENIE O BEZSTRONNOŚCI I BRAKU KONFLIKTU INTERESÓW

**w związku z realizacją projektów współfinansowanych
z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021–2027**

Wzór do stosowania przez członków zespołu projektowego, wykonawców, członków komisji i innych osób zaangażowanych w działania projektowe, których decyzje lub działania mogą wpływać na przebieg realizacji projektu lub jego finansowanie.

Ja, niżej podpisany(a):

Imię i nazwisko:

Stanowisko / funkcja w projekcie:

oświadczam, że:

1. Zapoznałem(am) się z obowiązującą Polityką przeciwdziałania nadużyciom finansowym oraz zasadami uczciwości i bezstronności obowiązującymi w projektach realizowanych przez Woliński Park Narodowy.
2. Nie pozostaję w konflikcie interesów wobec żadnej ze stron zaangażowanych w działania projektowe, w szczególności wykonawców, podwykonawców, partnerów lub uczestników.
3. Nie jestem i nie byłem(am) powiązany(a) w sposób osobisty, majątkowy, rodzinny, towarzyski lub zawodowy z osobami lub podmiotami mogącymi odnieść korzyść z podejmowanych decyzji.
4. Zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania przełożonego / kierownika projektu o każdej sytuacji, która może wywołać rzeczywisty, potencjalny lub postrzegany konflikt interesów.
5. Przyjmuję do wiadomości, że zatajenie konfliktu interesów lub działanie z naruszeniem zasad bezstronności może skutkować odpowiedzialnością dyscyplinarną, administracyjną lub karną.

Podpis:

Data, miejscowość:

Załącznik nr 2

Formularz zgłoszenia podejrzenia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego

(dotyczy projektów realizowanych przez

Woliński Park Narodowy w ramach programu FEnIKS 2021–2027)

Wzór formularza umożliwiającego zgłoszenie potencjalnych nieprawidłowości przez pracowników, wykonawców, partnerów lub uczestników projektów. Formularz może być składany anonimowo, zgodnie z procedurą opisaną w rozdziale 7 Polityki przeciwdziałania nadużyciom finansowym.

1. Dane zgłaszającego (opcjonalne) - Zgłoszenie może być anonimowe

Imię i nazwisko:

telefon kontaktowy: adres e-mail:

2. Opis zgłaszanej nieprawidłowości lub nadużycia

Proszę opisać, na czym polega podejrzenie nieprawidłowości.

.....
.....
.....

3. Miejsce i czas zdarzenia

Miejsce (jeśli znane):

Data lub przybliżony czas:

4. Osoby lub podmioty zaangażowane (jeśli znane)

.....

5. Dowody lub inne informacje (jeśli dostępne)

Proszę opisać lub załączyć dowody, które mogą potwierdzać zgłoszenie (np. dokumenty, zdjęcia, wiadomości).

.....

6. Czy zgłoszenie zostało już gdzieś przekazane?

☐ Nie ☐ Tak – gdzie i kiedy?

7. Klauzula poufności

Wszelkie dane osobowe (jeśli podane) będą przetwarzane wyłącznie w celu weryfikacji zgłoszenia, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych. Tożsamość zgłaszającego nie będzie ujawniana osobom trzecim bez jego wyraźnej zgody, chyba że wymagają tego obowiązujące przepisy prawa.

Załącznik nr 3

Uwarunkowania prawne, najczęściej występujące mechanizmy zmów oraz lista symptomów mogących świadczyć o możliwości wystąpienia zмовы przetargowej

1. Podstawy prawne

Zamówienia publiczne w Polsce podlegają regulacjom m.in.:

- ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1605, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1680),
- Kodeksu karnego – m.in. art. 305 (zмовы przetargowe) i art. 296 (nadużycie zaufania),
- rozporządzeń i wytycznych UE, w tym:
 - rozporządzenia (UE) 2021/1060 (art. 69 ust. 9),
 - zaleceń OLAF i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego.

2. Przykładowe mechanizmy zmów przetargowych

2.1 Zмовы przetargowe to porozumienia między wykonawcami mające na celu:

- zmanipulowanie wyniku postępowania,
- ograniczenie konkurencji,
- sztuczne zawyżenie cen,
- wykluczenie uczciwych ofert.

2.2 Najczęstsze mechanizmy zmów:

- **Zмовы rotacyjne** – firmy „na zmianę” wygrywają przetargi, składając ustalone oferty.
- **Zмовы kompensacyjne** – jedna firma wygrywa, a inne otrzymują podwykonawstwo lub inne korzyści.
- **Wycofywanie ofert** – firma celowo wycofuje się z przetargu lub składa błędną ofertę.
- **Podział rynku** – firmy dzielą się terytorialnie lub sektorowo (np. „moja gmina, twoje miasto”).
- **Fikcyjne oferty** – podstawione oferty mają stworzyć pozór konkurencji lub ukryć zмовę.

3. Red flags – symptomy mogące świadczyć o zмовie

Obszar	Symptomy (red flags)
Oferty	Identyczny styl, czcionka, błędy ortograficzne, szablon Nieuzasadnione podobieństwo cen lub kosztorysów Składanie ofert w tym samym czasie / przez tego samego kuriera
Wykonawcy	Powiązania osobowe lub kapitałowe między firmami Ten sam adres siedziby, IP lub e-mail Wspólne występowanie w innych postępowaniach w układzie „na zmianę”
Zachowania	Firma składa ofertę i wycofuje się bez uzasadnienia Oferty „z błędami”, które uniemożliwiają ich wybór Uczestnicy nie biorą udziału w wyjaśnieniach lub negocjacjach

Załącznik nr 4***Wyciąg z praktyki organów ścigania i UOKiK dotyczącej zmów oraz nadużyć w zamówieniach publicznych******1. Cel załącznika***

Celem niniejszego załącznika jest przekazanie członkom zespołów projektowych, zamawiającym oraz kadrze kierowniczej wiedzy na temat praktyki organów ścigania (CBA, prokuratura, policja) oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) w zakresie zwalczania zmów przetargowych i nadużyć finansowych przy realizacji projektów finansowanych ze środków UE, w tym z programu FEnIKS 2021–2027.

2. Uwarunkowania instytucjonalne i podstawy prawne

Zmowy przetargowe oraz działania o charakterze oszustwa lub nadużycia finansowego podlegają ocenie i ściganiu przez:

- **UOKiK** – w zakresie naruszenia zasad konkurencji (art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów),
- **CBA, prokuratura, policja** – w zakresie przestępstw określonych w Kodeksie karnym (m.in. art. 305, 296, 271),
- **OLAF (Unijny Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych)** – dla projektów unijnych.

3. Typowe praktyki nielegalne identyfikowane przez organy ścigania***3.1 Zmowy przetargowe:***

- uzgadnianie ofert i warunków przetargu między oferentami przed złożeniem ofert,
- występowanie tych samych osób w różnych firmach startujących w przetargu,
- tzw. „oferty pozorne” (zaniżone, niedoszacowane, niekompletne – aby umożliwić zwycięstwo ustalonej firmie).

3.2 Nadużycia po stronie zamawiającego:

- faworyzowanie konkretnego wykonawcy (np. poprzez opis przedmiotu zamówienia „pod ofertę”),
- sztuczne dzielenie zamówień na mniejsze części (obejście PZP),
- brak protokołów, list uczestników komisji, brak jawności.

4. Skutki prawne i administracyjne

Organy ścigania mogą wszcząć postępowanie, które skutkuje m.in.:

- **karami pieniężnymi** (np. UOKiK do 10% obrotu firmy za zbiórkę),
- **zarzutami karnymi** wobec osób fizycznych (m.in. członków komisji przetargowej),

-
- **unieważnieniem umowy** i obowiązkiem zwrotu środków UE przez beneficjenta,
 - **utraceniem reputacji instytucji** i wpisem na listy ostrzegawcze.

5. Przykłady z praktyki UOKiK i CBA (upublicznione przypadki)

- **Zmowa w przetargach drogowych** – 3 firmy uzgodniły oferty i ceny, rotacyjnie wygrywając. UOKiK nałożył kary, a sprawa trafiła do prokuratury.
- **Ustawiony przetarg informatyczny w jednostce samorządowej** – specyfikacja techniczna wskazywała konkretnego producenta; osoby odpowiedzialne ukarane dyscyplinarnie.
- **Zgłoszenie OLAF** – sygnał od urzędnika o fałszywych kosztorysach i podwójnym finansowaniu – kontrola skutkowała zwrotem 100% dotacji.

6. Rekomendacje dla Wolińskiego Parku Narodowego

Woliński Park Narodowy powinien wdrożyć realne mechanizmy prewencyjne, m.in.:

- Szkolenia z wykrywania zmów i nieprawidłowości dla personelu,
- Stosowanie analizy ofert pod kątem symptomów zmów (red flags),
- Procedury zgłaszania podejrzeń (Załącznik nr 2),
- Zgłaszanie poważnych przypadków do UOKiK, OLAF lub innych instytucji,
- Dokumentowanie wszelkich wątpliwości i prowadzenie archiwizacji decyzji.